

Pauluse Kiri

Mai 2026
nr. 157

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri

Pauluse kogudus osaleb uue kristliku hooldekodu rajamises

19. aprillil otsustas koguduse nõukogu, et Pauluse kogudus osaleb Laagri Eluringikeskuse rajamises.

Kolm ja pool aastat tagasi avas Tartus uksed Eluringikeskus, mille üks osanikest on Tartu Pauluse kogudus. Töö on hästi käima läinud ja hooldekodu kristlik keskkond on leidnud positiivset vastukaja. Samadest põhimõtetest lähtuv hooldekodu on plaanis rajada ka Tallinna lähedale Laagri alevikku. Elame ajal, mil Eesti rahvastik vananeb ning järjest suurem on vajadus hooldekodude järgi. Kuigi uusi hool-

dekodusid rajatakse praegu paljudes paikades, eristub Eluringikeskus oma elukäsitluse poolest. Kristlik vaimsus on kujunenud konkurentsieeliseks. Lisaks püüab Eluringikeskus pakkuda eakatele meeldivat keskkonda.

Nii Tartu kui Laagri Eluringikeskuse rajajad ja omanikud on Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liit, kristlastest ettevõtjad ja Tartu Pauluse kogudus. Uus keskus avab uksed loodetavasti juba paari aasta pärast.

25 aastat tagasi suri Harald Tammur

12. mail 2001. a. suri Harald Tammur, kes aastatel 1979 – 1997 teenis Tartu Pauluse kogudust. Harald Tammur sündis 5. jaanuaril 1917 Varnja külas, õppis usuteadust Tartu ülikoolis ning oli üks kolmest EÜSi liikmest, kes

27. juulil 1943 peitsid esimese Eesti rahvuslipu võdra võimu eest. Ta oli nii Saksa koonduslaagris kui Siberi vangilaagris, kuid pääses eluga ja ordineeriti 1954 Nõo koguduse õpetajaks. 1982 – 1996 oli ta Tartu praost.

Piiblipõhine kokandussari

5. septembril alustab Tartu Pauluse kirikus tegevust kokandusring, kus kohtuvad ajaloolised maitsed, Pühakirja tarkus ja soe kristlik osadus. Üheskoos avastame Piibli aegade toidukultuuri, loeme Jumala Sõna ning tugevdame vaimu ühises palves. Valmistatud roogadest saab kogudus osa pühapäevases kirikukohvilauas.

Osavõtuks on vajalik registreerumine onnela.muuga@gmail.com või telefonil 5054571. Kavas on kohtuda üheksal korral: 5. septembril, 3. ja 31. oktoobril ja 5. detsembril 2026 ning 2. jaanuaril, 6. veebruaril, 6. märtsil, 3. aprillil, 1. mail ja 5. juunil 2027, iga kord kell 15:00-17:00. Kogunemine on kiriku tiibhoone fuajees.

Avinurme koguduses seati ametsse diakon

8. aprillil algas Tartu praostkonna sinod jumalateenistusega Avinurme kirikus. Samal jumalateenistusel seati ametisse diakon **Indrek Salumets**. Viimased neli aastat ei ole Avinurmes kohapeal oma vaimulikku olnud. Kogudust hooldab Tartu Peetri koguduse õpetaja Ants Tooming. Indrekul on unistus kolida perega Avinurme elama, astuda sügisel pastoraalseminari ja kui Jumal lubab ja me elame, võib Indrekust saada aasta pärast Avinurme koguduse õpetaja.

43-aastane Indrek Salumets pühitseti diakoniks 23. mail 2020. aastal. Ühe aasta teenis ta koos abikaasa Signega Hargla kogudust, seejärel elas perega neli aastat Saksamaal. Indrek õppis Heidelbergi ülikoolis ja Freiburgi Evangeelses Kõrgkoolis ning teenis Gutachi ja Schrambergi kogudusi. Möödunud suve lõpul tuli ta perega tagasi kodumaale. Indreku abikaasa Signe töötab arstina. Nende peres kasvab neli last.

Eve Kivest: Jumal on mind

Eve liitus kogudusega mõned aastad tagasi. Nüüd on ta igapäevane kirikuline, lisaks osaleb ta ka piibliringi töös.

Saame kõigepealt tuttavaks. Räägi palun oma lapsepõlvkodust ja perekonnast?

Sündisin 1948. aastal Kärus, tolle-aegses Türi rajoonis. Mul on ka õde, kes on minust 7 aastat vanem. Varsti pärast minu sündimist küüditati minu isa Siberisse. Ema jäi kahe väikese lapsega üksinda. Ema ei võetud kuhugi pärast seda tööle, kuna ta oli küüditatu abikaasa. Lõpuks sai ta raudteejaamas laoplatsil tööle, kus ta naistega ja ühe mehega lükkasid käsitsi palke rongiplatvormide peale. Teenistus selle töö eest oli peaaegu olematu. Ema oli tolle aja kohta hea haridusega, sest ta oli gümnaasiumi lõpetanud. Minu isapoolne vanaisa oli Lelles endine köster-kooliõpetaja, seega ka rahvavaenlane, aga tol ajal juba surnud. Tema oli minu õe ära ristunud, aga mina jäin ristimata, sest ema oli siis jälgimise all. Meie kodus ei räägitud kunagi usust ega Jumalast. Läksin siis Kärü kooli, mis oli tol ajal 7-klassiline. Õega sain ma väga vähe koos elada, sest kui mina läksin 1. klassi, lõpetas tema 7. klassi ja läks edasi õppima Türi. Kui olin 8-aastane, siis pärast Stalini surma lasti isa Siberist tagasi meie juurde. Seepeale läks me elu paremaks. Isa sai tööd üsna varsti pärast tagasipöördumist Türil ehitusega tegelevasse asutusse. Isale anti luba Türil üks maja vanast vundamendist üles ehitada ja sinna majja saime ka meie omale korteri.

Kus Sa edasi õppisid?

Türil lõpetasin ma keskkooli ja läksin edasi õppima Tartu ülikooli majandusteaduskonda rahanduse ja krediidi erialale. Ülikool jäi mul lõpetamata, sest viimasel kursusel tuli mul tahtmine mehele minna. Aga ma ei kahetse seda, sest tegelikult mulle see eriala ei meeldinud. Mu õde lõpetas TPI (praegu Tallinna Tehnikaülikool) majanduse eriala ja kuna mu ema oli üsna võimukas, siis pidin ka mina minema majandust õppima ülikooli. Mina ise tahtsin minna õppima kas matemaatikat või geograafiat.

Mis tööd Sa oled elus teinud?

Alustasin töötamist raamatupidajana Tartus Teeninduskombinaadis Edu. See asutus likvideeriti ära. Siis läksin ma tööle Tartu KEKi. Seal töötasin ma hulk aastaid, kuni tuli Eesti taasiseseisvumine ja see asutus likvideeriti ka ära. Siis olin isegi mingi aeg töötuna arvel, sest vanad töökohad olid kadunud ning uusi ei olnud veel loodud. Siis ma sain Tartu Betoonitehase sööklasse arveametnikuks tööle. Seal sain ma neli kuud töötada, siis likvideeriti see töökoht samuti ära. Seejärel sain tööle raudteejaama postkontorisse. Sain seal töötada üle aasta kuni ka see koht ära likvideeriti. Võtsin siis ennast taas töötuna arvele

ja olin tükk aega töötu. Üks mu tuttav tuli üks päev mu juurde ja ütles, et kui sa tahaksid vanemate inimeste koduhooldajaks saada, siis tule kohe homme tööle, üks koht jäi vabaks. Ütlesin, et loomulikult ma tulen tööle ja töötan seal senikaua kuni ma midagi muud leian. See aeg „kuni ma midagi muud leian“ kestis 15 aastat. Mulle see töö meeldis, kuna paljude toredate inimestega sain tuttavaks. Mäletan ühte vanahärrat, keda ma käisin aitas. Ta oli nii vana, et oli osalenud isegi Eesti Vabadussõjas. Käisin iga hooldatava juures kaks korda nädalas. Temal oli välja võetud oma Vabadussõja munder aurahadega, mis oli pandud diivani peale ja siis ta rääkis alati, kuidas toimus

kogu elu hoidnud ja aidanud

Narva lahing ning kuidas toimus Valmiera jaama äravõtmise. Seda juttu rääkides oli ta 96-aastane.

Lootuse tänaval elas üks vanaproua. Millegipärast ta ei olnud teistega läbi saanud ja siis saadeti mind teda aitamaks. Tema oli usklik inimene ja Pauluse koguduse liige. Käisin Pauluse koguduses tema eest kiriku annetuse raha toomas. Ta nägi unes, et ta surnud mees ilmub ja kutsus teda enda juurde. Mulle ütles, et ma ei saa enne surra, kui ma olen saanud armulauda. Ta ei olnud võimeline ise kõndima. Tulin Pauluse kirikusse ja sain kokku õpetaja Joel Luhametsaga, kes ütles, et homme õhtul kell 17 saan tulla teda vaatama ja talle armulauda anda. Kuna ma elasin selle hooldatava inimese kõrvalmajas, siis ma veel vaatasin tema ust nurga pealt ja täpselt kell 17 tuli Joel Luhamets autoga ja must talaar oli seljas ja läks uksest sisse selle vanainimese juurde. Ta oli seal üle kahe tunni ja järgimisel päeval läksin seda hooldatavat vaatama ja ta oli väga õnnelik, ütles, et nad laulsid õpetajaga koos ja andis muidugi armulauda. Järgmisel päeval see vanainimene suri.

Praegu töötan veel väikest viisi edasi ja teen ühe väikefirma raamatupidamist väikse koormusega.

Räägi nüüd palun oma perekonna loomisest?

Oma tulevase abikaasaga sain tutvaks ühes kohvikus minu sünnipäeval. Olin siis üliõpilane ja tulime sõbrannadega Tartu raudteejaama restorani istuma. Kõrvalauas istus noormeeste seltskond ja ma vaatasin seal ühte noormeest ning tema vaatas mind. Järgmisel päeval saime juhuslikult selle noormehega tänaval kokku, ta tundis mu ära. Hakkasime käima ja pooleteise aasta pärast me abiellusime. Meie ainus laps, poeg Kaido sündis 1971. aastal. Mul on ka kaks lapselast, kuna pojalt on kaks poega. Nüüdseks on mu abikaasa lahkunud igavikku.

Kuidas jõudsid sa usuni Jumalasse?

Tean nüüd tagantjärele, et Jumal on mind enda poole tõmmanud juba ammu. Poeg käis leerikoolis ja seal sai ta oma tulevase abikaasaga tutvaks,

neid laulatati kirikus. Poeg kinkis mulle Piibli ja sellest on juba aastakümneid tagasi. Püüdsin seda ka oma tarkusest lugeda, kuid ma ei saanud sellest ausalt öeldes peaaegu mitte midagi aru. Ja huvi oli mul olemas. Siis saatsin ma Joel Luhametsale e-kirja, kuna ta oli ainuke kirikuõpetaja, keda ma natuke tundsin. Kirjutasin talle oma elust ja soovist saada ristitud. Pärast kirja ärasaatmist läks vast ligi 15 minutit, kui tuli juba temalt vastus, et enda vanusest ei tasu numbrit teha, kuna Jumal vanusest ei hooli. Ütles, et me peaks enne kokku saama. Kuna nädala pärast algas leerikool, siis kutsus ta mind sinna osalema. Mind ristiti ja leeritati. Siis sai mul Jumala abiga selgeks, et Jumal on mind tegelikult kogu elu aidanud ja hoidnud, aga mina pole sellest lihtsalt varem aru saanud. Usuni Jumalasse olen sellest ajast alates kasvanud samm-sammult, järk-järgult.

Oled sa elus mõnda palvevastust ka kogunud?

Aasta pärast kogudusega liitumist, 2022. aasta sügisel helises ühel õhtul mu mobiiltelefon. Helistati Tartu Ülikooli Kliinikumist ja öeldi, et Tartus toimub ühekordne kopsuvähi sõeluuring ja kutsuti osalema. Mõtlesin, et kui saab tasuta lasta ennast kontrollida, siis miks mitte seal osaleda. Ütlesin, et olen nõus. Käisin esimesel uuringul ära ja siis helistati tagasi mõne aja pärast ja öeldi et midagi kopsust leiti ja tuleb teha kordusuuring. Siis helistati uuesti ja öeldi mulle, et mu kopsust on leitud vähk, mis on algstaadiumis. Siis läksin dr. Laisaare vastuvõtule ja ta ütles, et see on väga agressiivne vähk. Tuli minna operatsioonile. Jumala arm on see, et ma ei olnud ehmatanud ja ei olnud mul ka hirmu operatsiooni ja ravi ees. Võtsin haiglasse minnes kaasa väikese katekismuse ja palveraamatu. Palvetasin siis palju ja Jumal andis mulle oma rahu. Operatsioon kestis üle 3 tunni ja selle käigus eemaldati ka 9 lümfisõlme, sest see vähk pidi väga tikkuma lümfisõlmedesse. Pärast operatsioonist ärkamist ei olnud mingit valu ja dr Laisaare assistent seisis mu juures ja ütles, et teil on siin

maailmas veel üks missioon täita. Siis algas mul keemiaravi. Nüüdseks olen ma terveks saanud. Seda kinnitavad ka mitmed analüüsid, mida ma olen andnud. Nüüd pean vaid kord aastas kontrollis käima. Olen tänulik kõigi arstide ja õdede eest. Olen Jumalale tänulik tervenemise eest.

Räägi palun ka oma usuelust?

Kui mu ristimispäev oli, siis oli see väga eriline. Oli ilus päikeseline päev ja pärast ristimist kõndisin läbi kesklinna ja mu silmist jooksid pisarad tänulikkusest Jumala vastu. Jäin seisma kaubamaja ja Kvartali keskuse vahelisel ülekäigurajal, ohutussaarel ja olin tükk aega koos Jumalaga, pisarad silmis. Ei tea, kui kaua ma seal seisin, aga see oli hulk aega ja olin väga tänulik.

Nüüd palvetan igal hommikul ja loen Jumala Sõna. Tavaliselt loen Psalmide raamatust Jumala kiituse psalme. Õhtul palvetan ka. Käin juba kolmandat aastat järjest Pastoraadi piiblikoolis, kuna see on nii huvitav. Loen ka kristlikke raamatuid mida ma Pauluse raamatupoest ostnud olen. Vaatan Taevas TV7 kanalit ja kuulan arvutiaga selle telejaama arhiivist saateid. Käin Aino Varuli piibliringis ja osalen ka Tartu Vennastekoguduse töös Pastoraadis.

Mis on Su lemmikkirjakoht Piiblis?

Praegu on selleks Psalm 118, mida tihti endale hommikuti ette loen. Toon sellest välja Psalmi algusosa:

„Tänage Issandat, sest tema on hea, sest tema heldus kestab igavesti! Õelgu nüüd Iisrael, et tema heldus kestab igavesti! Õelgu nüüd Aaroni sugu, et tema heldus kestab igavesti! Õelgu nüüd, kes Issandat kardavad, et tema heldus kestab igavesti! Kitsikuses ma hüüdsin appi Issandat, Issand vastas mulle, asetas mind avarusse. Issand on minuga, ei ma karda. Mis võib inimene mulle teha? Issand on mulle abimeheks“

Küsimusi esitas FRED RAJU

Jumalateenistused

3. mai kell 10 leeripüha.

10. mai kell 10 emadepäev
kell 12 laste ja perede
jumalateenistus.

14. mai kell 10 taevaminemispüha.

17. mai kell 10.

24. mai kell 10 esimene nelipüha.

25. mai kell 10 teine nelipüha.

31. mai kell 10 kolmainupüha.

7. juuni kell 10.

Ülekanded jumalateenistusest on Pereraadios, Youtubes ja Facebookis. Umbes kord kuus saab Tartu Pauluse jumalateenistust näha ka TV7 eetris.

Lastele on kirikus **mängutuba**, kus saab jumalateenistust jälgida ekraani ja kõlarite abil.

Pühapäevakool

Laupäeval, 9. mail kell 11 on õppeaasta viimane pühapäevakooli tund. Pühapäevakooli **laager** on 29.-31. mail Põltsamaa kiriklas. Lähemat info saab pühapäevakooli õpetajatelt.

Noortele

Reedeti (välja arvatud siis, kui laupäeval on ÜKSnoortekas) kell 18 on noorteõhtud kiriku noortetoas.
Info: Elise Nora Pruun, tel 58156209.

ÜKSnoortekas Tartu Pauluse kiriku krüptis on 16. mail kell 18.

EELK noortepäevad on **9.-12. juulil** Pühas. Registreerumine on avatud jape.ee/piletid/ Mai lõpuni on hind 30€, juuni lõpuni 35€ ja juulis 40€. Kui soovid tasuta transporti sinna ja tagasi, anna endast märku koguduse õpetaja Kristjan Luhametsale.

EELK Usuteaduse Instituut 80

3. mail 1946 otsustas Konsistoorium avada Tallinnas Usuteaduse Instituudi. Tartu ülikooli usuteaduskond oli kommunistide nõudmisel suletud 31. augustiks 1940. a. Kõik õppejõud vallandati, raamatukogus hävitati umbes 70 000 köidet. Samuti suleti Tallinna Konservatooriumi oreliklass, kus valmistati ette organiste. Saksa okupatsiooni ajal 1941 – 1944 jätkas usuteaduskond tegevust, kuid iseseisvalt, mitte ülikooli osana.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid kolmapäeviti kell 17 (kuni 13. maini). Piiblitunde peavad piiskop Joel Luhamets ja misjonär Liisa Rossi.

Suvine leerikool algab 29. juunil, tunnid esmaspäeviti ja kolmapäeviti kell 18.00. Leeripüha on 26. juulil.

Taizé palvused neljapäeviti 17.30.

Piiblingid:

P. 3. mai kell 11.45 (Juta)

E. 4. mai kell 17.30 (Markus)

K. 6. mai kell 17.30 (inglise keeles)

R. 8. mai kell 17.00 (Aino)

T. 12. mai kell 17.00 (Merce ja Kai)

P. 17. mai kell 11.45 (Juta)

E. 18. mai kell 17.30 (Markus)

K. 20. mai kell 17.30 (inglise keeles)

T. 26. mai kell 17.00 (Merce ja Kai)

R. 22. mai kell 17.00 (Aino)

P. 31. mai kell 11.45 (Juta)

Kammerkoor teisipäeviti 18.15.

Kantselei, kirik ja kolumbaarium on avatud E-R 9-17, L 9-14, P 9-10, telefon 5550 6363.

Liikmeannetusi saab teha kantseleis või ülekandega.

Arve nr: EE282200 221005105336, saaja: Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse kogudus.

Raamatupood on avatud E-R 10-17, L 10-14 ja P 11.30-12.00.

Surnuaiapäha

Tartu Pauluse surnuaiapäha on juuni kolmandal pühapäeval kell 13, mis tänavu on 21. juuni. Mälestamisi on võimalik üles anda juba praegu koguduse kantseleis.

Tule reisile Harjumaale!

Laupäeval, 23. mail on nii noored kui vanad oodatud koguduse bussireisile Harjumaale. Külastame Jüri, Saku ja Hageri kirikuid. Osavõtutasu on 25 € inimese kohta. Välja sõidame kell 9 Pauluse kiriku kõrvalt. Õpetaja Tanel Ots on lubanud tutvustada Jüri kirikut. Lõunat saab igaüks oma kulul süüa IKEA toidukohas. Põhjalikumalt tutvume Saku kogudusega, mis loosi teel on tänavu meie eestpalvekogudus. Hageri kirikut tutvutab praost Jüri Vallsalu. Püüame aega leida ka Hageri palvemaja külastamiseks. Viimase peatuse teeme Raplas, kus meid ootab õpetaja Mihkel Kukk. Eeldatav Tartusse jõudmine aeg on kell 20.30. Oma osavõtust anna teada koguduse kantseleisse (tel 5550 6363 ja e-post tartu.pauluse@eelk.ee).

Kirikute öö

Reede, **5. juuni** õhtul alates kell 18 on avatud Tartu ja paljude Eestimaa kirikute ukсед. Oled oodatud avastama!

Kontserdid

R. **8. mai** kell 18 heategevuskontsert: Silvia Ilves ja pojad.

L. **16. mai** kell 18. Kavas: Arvo Pärt "Sakraalne minimalism".

Raadil avatakse Strombergi hauakivi

Reedel, 15. mail kell 15 on Tartu Ülikooli peahoone auditoriumis 230 Eesti Kirikuloo Seltsi kevadine ettekandekoosolek. Kristjan Luhamets kõneleb Adalbert von Strombergi elust ja tööst. Stromberg töötas Tartu Ülikoolis eksegeetika ja Uue Testamendi eradotsendina 1914 – 1916 ja professorina 1919 – 1922. Lisaks on ta olnud Tallinna Toomkoguduse abiõpetaja ja Toomkooli rektor. Ettekandele järgneb Eesti Kirikuloo Seltsi üldkoosolek. Kui seltsi aruanne on kinnitatud, minnakse üheskoos Raadi surnuaiale, kus avame Adalbert von Strombergi vastvalminud hauakivi. Stromberg suri 31. detsembril 1922.